GARAMI GRÉTA - MÚZEUMPEDAGÓGIA DEMENCIÁVAL ÉLŐKNEK

A DEÁK17 GALÉRIA *MINTÁZATOK. HÍMZÉS A KORTÁRS KÉPZŐMŰVÉSZETBEN* CÍMŰ ÉS *AUTONÓM ANATÓMAI* CÍMŰ KIÁLLÍTÁSAIBAN

SZAKMAI BEMUTATKOZÁS

Az ELTE BTK művészettörténet szakán szereztem bölcsész és tanári diplomát, valamint a PPKE HTK-n tanultam. Később a MOME művészeti menedzser szakirányán képeztem tovább magam.

2013-2019 között kurátorként dolgoztam az Óbudai Kulturális Központban, ahol a galéria hosszú távú képzőművészeti koncepciójának kidolgozása és az egyes kortárs képzőművészeti kiállítások kurátori munkájának ellátása volt a feladatom.

Válogatott kiállítások: Kondor Attila, Szabó Franciska, Filp Csaba, Sulyok Gabriella, Király Gábor, Kárpáti Tamás, Kiss Márta, Szurcsik József, Gyulai iskola, Fóth Ernő és Paizs László emlékkiállítás, Csendes terek – Válogatás a Völgyi-Skonda Kortárs Gyűjteményből (Bikácsi Daniela, Krajcsovics Éva, Muzsnay Ákos, Szüts Miklós, Váli Dezső), Kortárs szakrális képzőművészet (Ganczaugh Miklós, Tölg-Molnár Zoltán, Szöllőssy Enikő, Bráda Tibor, Zöld Anikó);

2017-2021 között a T-Art Alapítvány és Kortárs Képzőművészeti Gyűjtemény művészeti vezetője voltam. Feladataim közé tartozott a 600 darabból álló gyűjtemény kezelése, a kiállítások koncepciójának létrehozása, szervezése, az anyagok kiválogatása, a kurátori szövegek, szakmai ajánlók, publikációk megírása, az alapítvány gyűjteményébe meghívott alkotók és alkotásuk kiválasztása, szimpóziumok szervezése, kiadványok, albumok szerkesztése.

Művészettörténészként publikációim jelentek meg az Ars Hungarica-ban, az Új Művészetben, a Képírásban, Kultúrpart-on, artportal-on, a Balkonban. Önálló köteteim jelentek meg a T-Art Gyűjtemény kiadásában.

Független kurátorként legutóbb a Műcsarnok *Abszurd királyság. Az iskolakerülő művészet parodisztikus világa* c. patafizikáról szóló kiállításának kurátori feladatait láttam el.

Művészetpedagógusként számos projektet szerveztem. 2004-2020 között a Jaschik Álmos Művészeti Szakgimnázium gimnáziumi, OKJ-s és esti felnőttképzésének voltam oktatója.

Válogatott ifjúsági művészetpedagógiai projektek: Eleven Blokk: FESTÉSZET NAPi térinstalláció és videomunka 2016; Torula Művésztér: TORULA RECYCLING ART projekt; #STREETART akciók 2017 - JÁMSZ; UPCYCLING THE FASHION HISTORY 2018 – JÁMSZ; SELFIE c.kiállítás kurátori gondozása - 2018 Deák17 Galéria;

2021 óta a Deák17 Gyermek és Ifjúsági Művészeti Galéria igazgatóhelyettese, mb.vezetője vagyok. Az intézmény teljes szakmai stratégiájának, éves munkatervének, kiállításainak, programjainak, múzeumpedagógiai tevékenységének, kiadványainak vagyok első számú felelőse.

A PROJEKT BEMUTATÁSA

A Deák17 Galéria célközönsége elsősorban ugyan a 3-23 éves korosztályból kerül ki, a látogatók között azonban gyakran tűnik fel az idősebb korosztály, aki nagyszülőként érkezik a galériába. 2022-ben a Galériát megkereste a Gödöllői Idősotthon, és múzeumpedagógiai segítséget kért, egy teljes projektet dolgoztam ki a korosztály megismerésére és új módszertan kialakítására, különös tekintettel a demenciával élőkre.

A projekt fő célja az volt, hogy lehetőséget teremtsünk arra, hogy a covid-évek alatt a külvilágtól elzárt idősotthoni ellátottak kiállítás-látogatásokon és múzeumpedagógiai foglakozásokon vehessenek részt. A metálhigiénés kollégák az idősotthonban lakók rossz mentális állapotáról számoltak be, és olyan megoldásokat kerestek, amelyek során a művészeti élményszerzéssel a lakók mentális állapota javulhat. A projekt célja tehát kevésbé edukatív jellegű volt – amely egyébként jellemezi a Galériát -, inkább jószolgálati, terápiás, gyógyító, segítő jellegű művészetpedagógiai célokat tűztünk ki.[1]

MŰVÉSZETPEDAGÓGIA ÉS DEMENCIA ELŐADÁS - 2022. június 20. 14:00

A projektfolyamat egy rövid előkészítő szakmai képzéssel kezdődött, melyet Sóki Diána (PIM – Demencia program[2]) tartott a demenciával élő emberek számára készített művészetpedagógia elméletétről, annak módszereit, lehetőségeit és gyakorlati nehézségeit is tárgyalva.

A következő szakaszban megismerkedtünk a szakirodalommal[3], és ötleteket merítettünk a MOMA Alzheimer's Project-jéből.[4] Számos tanulmány igazolja, hogy a mentális egészség fenntartásában kulcsszerepe van az aktív tevékenységnek, az élethosszig tartó tanulásnak, az elme foglalkoztatásának és a társas kapcsolatoknak, az ingergazdag környezetnek és az empátiának.

---

[1] „Az idősekre fókuszáló múzeumi tevékenységek legfontosabb célja az életminőség javítása a lelki és pszichés állapot javításával, valamint az elszigetelődés és magányosság csökkentése." Herpainé Dr. Lakó Judit Phd., Helmeczi Dalma, Dr. K. Plachy Judit: A múzeumok gerontagógiai és rekreációs szerepe az időskorúak szabadidő-eltöltésében. http://real.mtak.hu/101783/

[2] https://pim.hu/hu/demencia-program

[3] Cebei Gusztávné, Kathiné Révész Nóra, Töviskes Péterné (Magyarországi Baptista Egyház) Feldné Tóth Rózsa, Hangyál Erzsébet, Kozma Gyuláné, Uglesity Margit (Baptista Szeretetszolgálat)- Ápolás az idősek otthonában, metódus fejlesztés különös tekintettel a demens ellátottak életminőségének javítására.
Demencia szakápolás Érezni. Érteni. Tudni! Juhász Ágnes Balassi Kiadó, Budapest, 2018
Együtt töltött idő. Közösségi játékok, aktivitások demenciával élőknek Kosztáné Hadházi Tünde, Somorjai Ildikó, Török Emőke Tégy az Idősekért Alapítvány, 2020
Szabó Gergely: Az időskorúak és a múzeum kapcsolata In. Tudásmenedzsment. 2016. március
Az aktív időskorúak múzeumi tanulása. Múzeumi programok aktív időskorúak számára. IV. ORSZÁGOS MÚZEUMANDRAGÓGIAI KONFERENCIA anyaga In. Tudásmenedzsment. 2016. március

[4] The MoMA Alzheimer's Project.
https://www.moma.org/momaorg/shared/pdfs/docs/learn/GuideforMuseums.pdf

ISMERKEDÉS ÉS FOGLALKOZÁS AZ IDŐSEK OTTHONÁBAN GÖDÖLLŐN - 2022. JÚNIUS 16., GÖDÖLLŐ

A képzés után meglátogattuk a Gödöllői Idősotthont, ahol egy kísérleti múzeumpedagógiai foglalkozást tartottunk a Deák17 Galéria aktuális MINTÁZATOK című kiállításához kapcsolódóan. A képzésen megtanultakat alkalmazva a rövid foglalkozás az emlékek felidézésével, az emlékezés módszerével dolgozta fel a kortárs alkotásokat. A foglalkozás második felében Kusnyár Evelin Hacienda c. munkájához kapcsolódva fotókat hímeztünk, és bemutattuk, mit keres a kalapács a hímzőasztalon.

FOGLALKOZÁS ÉS TÁRLATVEZETÉS IDŐSEK OTTHONA LAKÓINAK A MINTÁZATOK KIÁLLÍTÁSBAN - 2022. AUGUSZTUS 9. ÉS AUGUSZTUS 11.

Az interaktív foglalkozás a MINTÁZATOK c. kiállításhoz kapcsolódott, melyben a kortárs alkotók a hímzés hagyományos technikáját új, sokszor meghökkentő kontextusba helyezik.

Az idősek számára természetesen a hímzés technikája nem volt ismeretlen, különleges hordozókon, felületeken, talált tárgyakon való felhasználásuk azonban izgalmas újdonságot jelentett számukra. A kidolgozott módszer szerint először tapintható tárgyak segítségével – farmerszár, gumicukor, WC-guriga, gurtni, maszk, gumikesztyű, gyógyszeres levél, betondarab, stb., melyek mind az alkotások alapanyagai voltak – pozitív emlékeket idéztünk fel, majd ezek segítségével kapcsolódtunk a művekhez. [5]

A megismert szakirodalom alapján minden érzékszervet bekapcsoltam a foglalkozásba.[6] Nemcsak beszélgettünk kortárs művészetről, divatról, kötelességről, férfi és női sorsról, hanem illatokat szagoltunk Pittmann Zsófia installációjához, zenét hallgattunk Szirmay Zsanett hanginstallációjához kapcsolódóan, medvecukrot kóstoltunk Vígh Krisztina fekete gumicukorból készült munkájánál.

[5] „A pozitív én-élmények erősítik az identitástudatot, a sikerélmény a „még tudok valamit”, „vagyok valaki” érzését nyújtja a demens betegnek."
Együtt töltött idő. Közösségi játékok, aktivitások demenciával élőknek Kosztáné Hadházi Tünde, Somorjai Ildikó, Török Emőke Tégy az Idősekért Alapítvány, 2020

[6] "Az érzékszervek használatára épülő aktivitások, játékok kevesebb koncentrációt igényelnek, viszont érdekes élményeket kínálnak a demenciával élő embereknek.”
Együtt töltött idő. Közösségi játékok, aktivitások demenciával élőknek Kosztáné Hadházi Tünde, Somorjai Ildikó, Török Emőke Tégy az Idősekért Alapítvány, 2020

Dús hajába tép a szél
Megszülte hűtlen gyermekét
Olasz esizmáján a nap
A büszke nőt

FOGLALKOZÁS ÉS TÁRLATVEZETÉS IDŐSEK OTTHONA LAKÓINAK AZ AUTONÓM ANATÓMIA KIÁLLÍTÁSBAN - 2022. NOVEMBER 18. ÉS NOVEMBER 25.

Novemberben az Autonóm Anatómia című aktuális kiállításunkhoz dolgoztunk ki demenecia foglalkozást. A tevékenység célja az volt, hogy a ritkábban érintett agyi pályák is aktiválódjanak. Ezt különböző érzékszervek bekapcsolásával még intenzívebben lehet elérni, ezen a foglalkozáson a mozgás került a középpontba. A foglalkozás elején régi eszközök, konyhai kellékek közül választhattak az idősek és működésbe is hozták azokat, miközben szóba került, mely izmok szükségesek a tárgy mozgatásához.

Ezután a kiállítás fekete-fehér fotókat bemutató részében felfejtette a csoport, hogy a fotókon milyen csontok lehetnek, és az alkotók mihez hasonlítják azokat. Az elbeszélésekben többször megjelent a fizikai fájdalom is, hisz sokszor akkor ismerjük meg egyáltalán a csontot vagy izmot magát, ha annak mozgása beszűkült, vagy fáj. Ezt követően egy humoros, kézcsontot imitáló tésztából készített objekt és a hozzá tartozó gulyásleves kapcsán egy illatfelismerő játékkal különböző fűszerekből kiválasztottuk, mi kell egy jó gulyáshoz, s képzeletben el is készítettük azt. Végül rövid alkotással zártuk a foglalkozást, az idősek gyors képet készíthettek el fénymásolóval a kezükről: tenyerükről vagy egy kézmozdulatról.